



Вісник ЛІНК



СТРАТЕГІЧНА ОДНОСТАЙНІСТЬ

24 і 25 грудня 2009 року ради Бахчисарайського району та міста Саки в Криму одногосно прийняли свої стратегії економічного розвитку, підготовлені з допомогою проекту ЛІНК.

Одностайне голосування — рутина років тридцять тому, але рідкість сьогодні — не стало сюрпризом для посадовців, залучених до процесу стратегічного планування в Бахчисарай та Саках.

“Економічний блок Стратегії [сталого розвитку Бахчисарайського району та міста Бахчисарай] прийняли одногосно тому, що, по-перше, було широке обговорення цього матеріалу. А по-друге, самі депутати — причому з абсолютно різних партій та блоків — брали участь у розробці плану. Тобто, не було

предмету суперечки, оскільки то був спільно вироблений план дій”, — розповіла начальник управління економіки Бахчисарайської райдержадміністрації Ельміра Аблялімова.

Аналогічної думки дотримується секретар Сакської міської ради Валерій Кузін: “Адже у нас в Експертному комітеті [що розробляв проект Стратегічного плану економічного розвитку] була майже половина депутатського корпусу. Процес стратегічного планування широко висвітлювався у місцевій газеті, на зборах депутатів. Ми сперечалися, сварилися, доводили один одному свою точку зору на засіданнях комітету, тому коли проект стратегії був внесений на розгляд міської ради, після тих гарячих дискусій там вже не було чого обговорювати”.

продовження на стор. 2

ЯК ОЖИВИТИ МЕРТВІЙ СЕЗОН?

У грудні 2009 р. ЛІНК разом з кримськими партнерами шукали шляхів, як зробити півострів привабливим для туристів у міжсезоння.

Оскільки переважна більшість людей в колишніх радянських республіках асоціюють Крим із загоранням під сонцем на приморських пляжах, щоліта вимальовується одна й та ж сама проблема: як підтримати активну діяльність кримського сектору туризму з листопада до квітня, коли сонце обпалює далеко не так сильно.

На думку експертів, багатий історією, етнічною спадщиною, розмаїттям культур і релігій Крим — це значно більше, ніж “сонячна ванна”, і ці нагоди для приваблення туристів можна й потрібно використовувати.

Повністю поділяючи цю ідею, ЛІНК, який вибрав туризм як один з пріоритетних секторів надання допомоги в Криму, активно співпрацює з партнерами для досягнення згаданої цілі. Для визначення проблем, що підлягають вирішенню, та сфер, де необхідне втручання, проектом сформовано робочу групу з провідних гравців на туристичному ринку Криму, серед яких оператори, агенції, асоціації, науковці, представники Міністерства курортів та туризму АРК. Три заходи, що їх спонсорував ЛІНК у першій половині грудня, мали на меті пошук у Криму нових туристичних атракцій та просування півострову як місця для культурного, етно-історичного й інших видів туризму.

продовження на стор. 8

В ЦЬОМУ НОМЕРІ:

СТРАТЕГІЧНА ОДНОСТАЙНІСТЬ	Стор. 1
ЯК ОЖИВИТИ МЕРТВІЙ СЕЗОН?	Стор. 1
ТЕПЛОДАР: РОЗКЛАСТИ ЯЙЦА ПО РІЗНИХ КОШИКАХ	Стор. 2
«ТАМ, ДЕ БІЛЬШЕ ВКЛАДУ МІСЦЕВОГО ..., ТАМ БІЛЬШЕ ВИ Й ОТРИМУЄТЕ»	Стор. 3
АГЛОМЕРАЦІЇ ЛУГАНЩИНИ ВЗЯЛИСЯ ДО ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ. КРИМЧАНІ ГОТУЮТЬСЯ	Стор. 4
ІНВЕСТШКОЛА ВІДНОВЛЮЄ ЗАНЯТТЯ	Стор. 5
КРИМСЬКА ІНІЦІАТИВА ЛІНК: ШВИДКИЙ СТАРТ	Стор. 6
ЗИМОВА ПІДГОТОВКА ДО БАГАТОГО ВРОЖАЮ В НОВОМУ СЕЗОНІ	Стор. 7
МОЗКОВИЙ ШТОРМ НА СПОКІЙНОМУ МОРІ	Стор. 9

СТРАТЕГІЧНА ОДНОСТАЙНІСТЬ

початок на стор. 1

Підхід до стратегічного планування, що його застосовує проект ЛІНК, називається “силами громади”. Це означає, що радники та консультанти проекту планують і направляють процес, надають консультативну й іншу технічну підтримку, але рішення приймаються Експертним комітетом з економічного розвитку – спеціально створеною робочою групою з представників місцевої влади, бізнесу, громадських організацій, наукових та освітніх установ тощо.

Процес стратегічного планування включає кілька етапів, серед яких проведення опитування підприємців, складення профілю громади, аналіз сильних і слабких сторін, можливостей і загроз (SWOT-аналіз), формулювання стратегічного бачення, розробка планів дій і, нарешті, упровадження стратегії та моніторинг упровадження.

Стратегічний план економічного розвитку м. Саки є окремим документом, підготовленим за підтримки тільки проекту ЛІНК. У Бахчисараї стратегія економічного розвитку – Економічний блок – розроблялася під керівництвом ЛІНК у співпраці з Програмою розвитку та інтеграції Криму ПРООН як складова Стратегії сталого розвитку Бахчисарайського району та міста Бахчисарай.

Бахчисарайська економічна стратегія зосереджується на трьох критичних напрямках розвитку, а саме на створенні умов для залучення інвестицій, підвищенні рівня управління розвитком району та розвитку інженерної інфраструктури, і двох

пріоритетних секторах: туризм та сільське господарство й переробна промисловість. Стратегія Сак звертається до трьох критичних питань: курорти й туризм, розвиток бізнесу й залучення інвестицій, а також формування сучасної інфраструктури міста.

За словами пані Аблялімової, це було вперше у Бахчисарайському районі, щоб представники трьох секторів – громадськості, бізнесу та влади – спільно підготували документ, що став “не просто якимось гарно написаним папером, але реальним планом дій, який набрав чинності 1 січня”. Вона назвала Економічний блок якісним документом, добре продуманим, розробленим до найменших деталей та реалістичним. “Найголовніше, гадаю, це те, що його можна втілити в життя”, – додала вона.

І пані Аблялімова, і пан Кузін схвально відгукуються про експертів ЛІНК, які допомагали розробляти стратегії – Петра Кошукова й Володимира Проскурніна в Бахчисараї та Анатолія Соловійова й Ірину Ковру у Саках – і кажуть, що експерти стали їхніми друзями. Пан Кузін назвав їх “чудовими людьми та толерантними професіоналами”, а пані Аблялімова сказала, що їй важко знайти слова, щоб “висловити ту величезну вдячність, яку ми відчуваємо”.

Бахчисарайська та сакська стратегії – перші дві, розроблені та прийняті в рамках проекту ЛІНК. У Криму стратегічні плани за підтримки проекту також розробляються в Білогірську, Керчі, Щолкіному та Феодосії.



“Насправді, без допомоги експертів [ЛІНК] ми б просто не написали цієї стратегії”

ЕЛЬМИРА АБЛЯЛІМОВА,
Начальник управління економіки Бахчисарайської райдержадміністрації



“Стратегічний план дозволив нам по-іншому подивитись на деякі речі у нашому місті”

ВАЛЕРІЙ КУЗІН,
секретар Сакської міської ради

ТЕПЛОДАР: РОЗКЛАСТИ ЯЙЦЯ ПО РІЗНИХ КОШИКАХ

19-20 листопада 2009 р. Експертний комітет з економічного розвитку м. Теплодар Одеської області визначив критичні питання економічної стратегії громади, сформулював стратегічне бачення міста та провів SWOT-аналіз.

Не відкидаючи ідею врешті-решт утілити в життя намір зародження міста, лідери громади Теплодару вочевидь прагнуть диверсифікувати його економічне майбутнє. Хоча члени Експертного комітету (ЕК) були майже однастайними у тому, щоб описати Теплодар як регіональний енергетичний центр з самих перших слів стратегічного бачення, решта тексту, вистраждана у гарячих дискусіях, як особливості міста зазначає розвинену промислову зону, технопарк і кампус – студентське містечко, в якому будуть не тільки навчальні корпуси й гуртожитки, але й науково-дослідні заклади,

а також експериментальні високотехнологічні виробництва.

Комітет визначив такі критичні питання, що на них має дати відповідь економічна стратегія: (а) залучення інвестицій та розвиток житлового будівництва, (б) розвиток інфраструктури бізнесу та людських ресурсів і (в) розвиток комунальної інфраструктури.

У рамках дводенного засідання було проведено SWOT-аналіз, щоб забезпечити краще розуміння сильних і слабких сторін громади, а також можливостей, якими вона може скористатися, та загроз, які слід тримати в полі зору.

Усі вищезгадані рішення та висновки ЕК спирались на дані з Профілю громади Теплодару та звіту про опитування підприємців. Обидва документи підготовлені проектом USAID “Локальні інвестиції та

продовження на стор. 3



“На самому початку я скептично поставився до цієї ідеї [стратегічного планування]. Потім, коли відбулася перша зустріч, я дуже зацікавився, а сьогодні я чітко впевнений, що ця справа приречена на успіх”

ЛЕОНІД ПЕЧЕРСЬКИЙ,
Теплодарський міський голова

ТЕПЛОДАР: РОЗКЛАСТИ ЯЙЦЯ ПО РІЗНИХ КОШИКАХ

початок на стор. 2

національна конкурентоспроможність” (ЛІНК) і презентовані на цьому засіданні. Передбачається, що на наступному засіданні, запланованому на 1 грудня 2009 р., комітет визначить стратегічні цілі плану, що розробляється.

Експертний комітет з економічного розвитку, головує в якому Теплодарський міський голова Леонід Печерський, а членами якого є представники органів місцевого самоврядування та інші активні громадяни, сформовано 13 жовтня 2009 р. з метою розробки Стратегічного плану економічного розвитку міста за підтримки проекту ЛІНК. У той день проект підписав Протокол про наміри з Теплодарською міською радою та

провів вступне засідання ЕК, щоб ознайомити його членів з процесом та методологією стратегічного планування.

Теплодар як поселення виник на початку 1980-х років внаслідок рішення радянського уряду збудувати на цій території Одеську атомну теплоелектроцентрально. Наприкінці того ж десятиліття, після Чорнобильської катастрофи, проект заморозили, і в 1997 р. повністю відмовилися від нього в незалежній Україні.

Утім, керівництво Теплодару рішуче налаштовано на те, щоб розмістити у місті теплову електростанцію, й активно працює в цьому напрямі.

«ТАМ, ДЕ БІЛЬШЕ ВКЛАДУ МІСЦЕВОГО..., ТАМ БІЛЬШЕ ВИ Й ОТРИМУЄТЕ»

Такий секрет про іноземні проекти відкрив Петро Кошуков, консультант проекту “Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність” (ЛІНК).

10 грудня 2009 року в районній державній адміністрації міста Бахчисарай на публічному засіданні пройшла презентація Економічного блоку Стратегії сталого розвитку Бахчисарайського району та м. Бахчисарай. Документ має бути представленим перед районною радою 24 грудня 2009 року, після схвалення якою робота стане офіційним стратегічним планом Бахчисарая.

Бахчисарай – туристична столиця Криму. Таким бачать свій район у майбутньому 42 члени Експертного комітету (ЕК), у тому числі співголови Ільмі Умеров (голова Бахчисарайської райдержадміністрації), Уляна Смирнова (директор ТОВ Компанія “Чорномор”) і Леонтій Шекета (голова постійної комісії з аграрних питань, екології та раціонального природокористування, голова правління ЗАСТ АФ “Чорноморець”).

Із численних ідей і бачень як це має бути, Експертний комітет зупинився на 70 проектах для реалізації у сфері (А) створення умов для залучення інвестицій, (Б) підвищення рівня управління розвитком району і (С) розвитку інженерної інфраструктури. Кожен із проектів

не просто фіксували на папері, а ретельно розглядали через призму шести критеріїв. П’ять з них стосуються необхідності проекту, один – здійсненності.

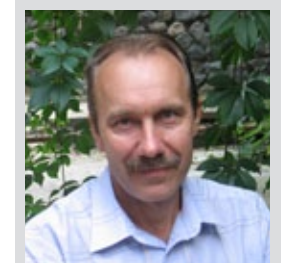
План дій Економічного блоку Стратегії сталого розвитку Бахчисарайського району та м. Бахчисарай був розроблений за сприяння проекту ЛІНК у партнерстві з проектом ПРООН “Стратегічне планування і стратегічна оцінка навколишнього середовища в АРК”.

Присутній на цьому заході Говард Окман, директор проекту ЛІНК, привітав членів Експертного комітету з тим, що вони зробили таку велику роботу. “70 проектів це амбітно, але, менше з тим, вони мають велике значення для майбутнього розвитку”.

Начальник управління економіки Бахчисарайської райдержадміністрації Ельміра Аблялімова щиро подякувала представникам ЛІНК і зазначила: “Про стратегію ми говоримо вже років вісім. Я б хотіла сказати, щоб ви не сподівалися на те, що ми залишимо вас у спокої. Від управління економіки хотіла б сказати, що ми дуже довго будемо користуватися вашими послугами і консультаціями, тому що стратегічний підхід дуже новий. На цьому етапі нам знадобиться та допомога, ті знання, які ви даєте в рамках цього проекту”.



13 жовтня 2009 р. Директор проекту ЛІНК Говард Окман (на передньому плані) та мер Теплодару Леонід Печерський (другий справа) підписують Протокол про наміри. Третій та четвертий справа – старший радник Ігор Парасюк і консультант Василь Кашевський, які керуватимуть процесом стратегічного планування з боку ЛІНК



“Намагаючись працювати на принципах соціального партнерства, коли ми враховуємо думку і ради, і бізнесу, ми так само намагаємося приходити до прийняття рішення методом консенсусу. Це в стратегічному плануванні наріжний камінь. Стратегічний план – це план, який повинен вас об’єднувати, а не роз’єднувати. Це його одне з основних призначень”

ВОЛОДИМИР ПРОСКУРНІ,
Консультант проекту ЛІНК зі стратегічного планування

АГЛОМЕРАЦІЇ ЛУГАНЩИНИ ВЗЯЛИСЯ ДО ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ. КРИМЧАНИ ГОТУЮТЬСЯ

1-2 грудня 2009 р. в Сєвєродонецьку, 3-4 грудня в Алчевську і 8-9 грудня в Сімферополі проект ЛІНК провів форуми “Регіональна конкурентоспроможність” для громад Криму та двох економічних субрегіонів Луганської області.

Задумані проектом USAID “Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність” (ЛІНК) як прелюдія до регіонального стратегічного планування, форуми зібрали загалом близько 300 представників органів місцевого самоврядування, ділових кіл і громадськості двох Луганських агломерацій та Криму.

В рамках заходів у Сєвєродонецьку та Алчевську на Луганщині відбулося підписання багатосторонніх Протоколів про наміри щодо розробки та впровадження регіональних стратегічних планів економічного розвитку для двох агломерацій, умовно названих, відповідно, Західно-Луганський регіон та Центрально-Луганський регіон. Поряд з проектом ЛІНК документи підписали: за Західно-Луганський регіон – міські ради Лисичанська, Рубіжного та Сєвєродонецька, Кременська райдержадміністрація та Кременська районна рада, а за Центрально-Луганський регіон – міськради Алчевська, Брянки та Стаханова.

У Криму економічного субрегіону для здійснення регіонального стратегічного планування наразі не вибрано.

Форуми мали на меті зібрати разом активних членів громади, українських та міжнародних експертів, представників влади, бізнесової спільноти, науковців, щоб обговорити питання посилення регіональної конкурентоспроможності.

Експерти ЛІНК разом з запрошеними доповідачами з Київського національного торговельно-економічного університету, Київського економічного інституту та Фонду Східна Європа висвітлили

різноманітні аспекти питання регіональної конкурентоспроможності:

- Важливість для бізнесу працювати в регіоні з конкурентним середовищем;
- Інструменти посилення конкурентоспроможності окремих підприємств;
- Розвиток торговельного потенціалу;
- Правові аспекти надання землі для інвестицій;
- Інноваційна спроможність і комерціалізація наукових розробок;
- Обумовленні регулюванням можливості та загрози для конкурентоспроможності;
- Потенціал робочої сили;
- Розробка та впровадження регіональної стратегії;
- Вимоги інвесторів та процес прийняття рішень при здійсненні прямих іноземних інвестицій;
- Геоінформаційні системи як інструмент економічного розвитку;
- Дотримання міжнародних стандартів якості.

Учасники форумів також мали можливість під час перерв безпосередньо поспілкуватися з експертами.

Схоже, проведені заходи досягли успіху в поширенні ідеї регіональної конкурентоспроможності на ці два регіони. Виступаючи в Сєвєродонецьку, директор проекту ЛІНК Говард Окман зазначив, що він вражений численною аудиторією. “Це чудовий початок, коли так багато серйозних людей, лідерів громади, бізнесменів прийшли на форум з такого складного питання, як конкурентоспроможність”, – сказав він. У Сімферополі, підсумовуючи роботу першого для, заступник Міністра економіки АРК Олександр Баланін висловив готовність і бажання міністерства тісно співпрацювати з проектом ЛІНК над посиленням регіональної конкурентоспроможності в Криму.



“Регіональна конкурентоспроможність – відносно нова та складна концепція. Серед присутніх на форумах переважають представники бізнесу та влади, і ми хочемо забезпечити те, що тема конкурентоспроможності є однаково близька й зрозуміла усім”

ГОВАРД ОКМАН,
Керівник проекту ЛІНК



“Конкурентоспроможність є невід’ємною ланкою загальної ідеї економічного зростання. Підприємства, що працюють на застійних територіях не можуть зростати... Навіть хороші фірми не досягнуть успіху у неконкурентоспроможних регіонах. Натомість хороші фірми, що працюють у конкурентоспроможних регіонах, можуть розвиватись і ставати конкурентоспроможними на міжнародних ринках”

ПОЛ РИЧАРДСОН,
В.о. директора Офісу економічного зростання Місії USAID в Україні



“Таким країнам, як Україна, для розвитку та входження до світової торгівлі необхідно знати відповідні норми та правила, що діють у світі. Відсутність знань та можливостей працювати на західних ринках не дають можливості бути конкурентоспроможними”

СЕРГІЙ ЖЕЛВАКОВ,
Стаханівський міський голова

ІНВЕСТШКОЛА ВІДНОВЛЮЄ ЗАНЯТТЯ

28 жовтня 2009 р. двадцять слухачів зібрались у Києві на перший семінар першого циклу навчання залученню прямих іноземних інвестицій за проектом ЛІНК.

Двадцятка слухачів представляє різні частини України та різні інституції — від Севастополя до Вінниці та Львова й від міськради до Мінекономіки Криму та Національного агентства України з іноземних інвестицій та розвитку.

Фактично, навчальну програму із залучення інвестицій, щойно розпочату проектом “Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність” (ЛІНК), було ініційовано на початку 2006 р. його проектом-попередником — “Економічний розвиток міст” (ЕРМ). Вона стала першим в Україні кроком з підготовки професіоналів у сфері залучення інвестицій для органів місцевого самоврядування та державного управління.

Вітаючи нову групу слухачів у тій самій конференц-залі санаторію “Пуща-Озерна”, де проект ЕРМ проводив перше заняття за програмою, керівник проекту ЛІНК Говард Окман зізнався, що його охоплює почуття ностальгії. “Пам’ятаю, на вулиці падав сніг; але в кімнаті було гаряче від нервування і сподівань, — розповів він. — Ми не були впевнені, що точно відкалібрували навчання під учасників: чи не буде воно надто легким або надто складним? І ця невизначеність перспективи справді хвилювала”.

“Сьогодні, стоячи тут, я не менше схвилюваний перспективою цього навчання із залучення інвестицій. Але цього разу, задоволення та хвилювання викликано тим, що я знаю, що навчальна програма є гарною, ми знаємо, що це працює”, — наголосив пан Окман.

Він також сказав, що багато в чому залучення прямих іноземних інвестицій є “серцевиною всього проекту ЛІНК”.

За словами головного радника з питань інвестицій проекту ЛІНК Ксенії Сидоркіної, хоча навчальна програма постійно удосконалювалася, у ній не сталося якихось кардинальних змін з часів ЕРМ. “Ми лише змінили порядок семінарів, перенісши навчальну поїздку до Чехії на самий кінець програми, коли люди будуть ознайомлені з усіма темами включно з останньою — промоцією й маркетингом промислових ділянок”, — розповіла вона.

Навчальну програму, що складається з чотирьох семінарів, навчальної поїздки по індустриальних парках Чеської республіки та випускних іспитів, розробили експерти з місцевого економічного розвитку з України, Чехії, Шотландії та Сполучених Штатів, які також виступали у ролі викладачів. Застосування методик інтерактивного навчання дає учасникам розуміння того, як залучають прямі іноземні інвестиції в країнах Центральної та Східної Європи і як це можна робити в Україні. Під час навчання слухачі ознайомлюються з концептуальними питаннями професійного залучення інвестицій на прикладі ситуативних вправ та змодельованих ситуацій, що можуть впливати на розвиток промислового об’єкту та стратегію його маркетингу.

За проектом ЕРМ програма видала спільний з Українським центром сприяння іноземному інвестуванню (InvestUkraine) сертифікат 112 випускникам, які представляють 55 міст, 24 області України, 13 неурядових організацій та дві державні установи національного рівня.

Другий семінар під назвою “Планування успіху: працювати кмітливо та з позиції тактики” відбувся 16-18 грудня 2009 р. Одним з лекторів заходу був керівник відділу економічного розвитку чеського міста Оломоуц Їржі Долежел, який поділився практичним досвідом міста у залученні прямих іноземних інвестицій.

Розповідає один із слухачів, менеджер відділу інформації InvestUkraine Тетяна Пасічник: “Презентація Їржі була дуже корисною. Вона чітко проілюструвала, як публічно-приватна взаємодія стала одним з найважливіших чинників у залученні інвестицій. Він також наголосив, що значною мірою успіх міста завдячує прийняттю генерального плану та стратегічного плану розвитку, над впровадженням яких спільно працювали відділ економічного розвитку, Регіональне агентство з розвитку Центральної Моравії та Комітет з питань економічного розвитку”.



“Ви побачите, що це цілком серйозне навчання. Хоча воно включає питання місцевого економічного розвитку, елементи муніципального та регіонального розвитку, для мене це насправді бізнес-школа. Все, що ви вивчите, спрямоване на укладання бізнесових угод”

ГОВАРД ОКМАН,
Керівник проекту ЛІНК



“Міста, в яких працюють наші випускники, залучили понад мільярд доларів інвестицій та створили десять тисяч нових робочих місць”

КСЕНІЯ СИДОРКІНА,
Головний радник проекту ЛІНК з питань інвестицій

“Основне завдання влади — створення нових робочих місць, збільшення доходів до бюджету, зростання доходів населення. Це неможливо без залучення інвестицій. Тому навчання на цих курсах із залучення інвестицій допоможе нам краще виконувати функції влади”

ЕЛЬМІРА АБЛЯЛІМОВА,
Начальник управління економіки Бахчисарайської райдержадміністрації



КРИМСЬКА ІНІЦІАТИВА ЛІНК: ШВИДКИЙ СТАРТ

Покращення добробуту громадян — лейтмотив будь-якої діяльності з економічного розвитку — є найвищою метою нового проекту USAID “Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність” (ЛІНК). Проект ЛІНК допоможе українським містам сформувати стратегічне бачення й досягти сталого економічного зростання громад через зміцнення їхньої конкурентоспроможності, а отже створення нових робочих місць і можливостей для інвестування.

Проект ЛІНК стартував у середині квітня й з того часу вже закріпився в Криму. “Кримська ініціатива ЛІНК” складається з двох компонентів: покращення підприємницького середовища та підвищення конкурентоспроможності підприємств. Проект має на меті удосконалити управління економікою Криму, створити пілотний єдиний реєстр нерухомості та реалізувати програму зміцнення конкурентоспроможності підприємств.

За словами керівника ЛІНК Говарда Окмана, “Проект допоможе розбудувати громади, економіки яких матимуть конкурентний потенціал і створять робочі місця й інвестиційні можливості на прийдешні роки. Це означає, що кримська молодь не покидатиме рідні домівки, міста процвітатимуть, а Крим стане місцем, громади якого є такими ж багатими, як і культура та історія самого півострова”.

З квітня ЛІНК підписав протоколи про наміри з шістьма кримськими містами — Бахчисарай, Білогірськ, Керч, Саки, Феодосія та Щолкіне, а також Бахчисарайським і Білогірським районами — щодо надання допомоги у розробці та впровадженні стратегій економічного розвитку громад. Сьогодні процес стратегічного планування у повному розпалі. Ця робота має на меті зробити міста та райони більш конкурентоспроможними й привабливими для інвестицій, а отже забезпечити їхній сталий економічний розвиток.

На підставі тристороннього протоколу, підписаного в липні з Центром державного земельного кадастру України та Республіканським комітетом із земельних ресурсів АРК, проект розпочав розробку пілотного єдиного реєстру нерухомості в Білогірському районі Криму. Реєстр є єдиною системою реєстрації прав власності, повна

і точна база даних про земельні ділянки й будівлі, а також їхніх власників і користувачів. Розробка та впровадження реєстру не тільки зробить прозорішим кримський ринок нерухомості, але й покращить бізнес-клімат автономії та посилить її привабливість для інвесторів.

Проект також працює над удосконаленням роботи дозвільної системи за принципом єдиних дозвільних центрів — “єдиних вікон”. ЛІНК допомагає кримським районам підвищити ефективність роботи “єдиних вікон”, що забезпечать можливість швидкого та прозорого отримання необхідних дозволів підприємцями.

ЛІНК також планує допомогти Криму посилити конкурентоспроможність його галузей та окремих підприємств, у першу чергу секторів туризму й сільського господарства. Експерти проекту вже виконали аналіз, необхідний для відбору секторів, і презентують результати аналізу відповідним органам АРК.

З метою реалізації в Криму моделі індустріальних парків (територій, виділених під промисловий розвиток і пристосованих під специфічні потреби промислових підприємств) у липні проект ЛІНК спонсорував навчальну поїздку до Чеської Республіки для групи кримських посадовців регіонального та місцевого рівнів. Досвід Чехії у створенні та функціонуванні індустріальних парків і залученні іноземних інвестицій розглядався як особливо доречний в перспективі Криму. Як сказав в інтерв'ю онлайн-газеті “Новый Севастополь” начальник управління економіки Севастопольської міської державної адміністрації Елімдар Ахтемов, “Ми отримали можливість на практиці ознайомитися з тим, як наші сусіди [Чеська Республіка], що були приблизно в такому ж незavidному становищі [як Україна], виходять на сучасний економічний рівень”.

По завершенню навчальної поїздки представники кримського уряду та муніципалітетів зібралися в Джанкої на нараду щодо розвитку індустріальних парків як стратегічного підходу до створення сприятливих умов для залучення інвестицій в Криму та обговорили початкові практичні кроки в цьому напрямі.



Ярослав Валоушек, директор “ТехноПарку Пarduбіце” в Чеській Республіці, знайомить групу кримських посадовців з об'єктами технопарку під час навчальної поїздки чеськими індустріальними парками, проведеної за підтримки проекту USAID ЛІНК. Зліва направо на передньому плані також секретар Щолкінської міської ради Ольга Палагіцька і начальник управління економіки Севастопольської МДА Елімдар Ахтемов.

Фото люб'язно надано Тетяною Філіповою, директором Центру бізнес-рішень “Оптимум”



Заступник Джанкойського міського голови Юрій Носов (другий зліва) пояснює схему першої черги джанкойського індустріального парку (зліва направо) керівнику кримського офісу ЛІНК Деніелу Тімені, спеціалісту з конкурентоспроможності та залучення інвестицій ЛІНК Ользі Куц і начальнику управління інвестиційно-економічного розвитку, фінансів і бухгалтерського обліку Міністерства промислової політики, транспорту, зв'язку і паливно-енергетичного комплексу АРК Наталії Масловій в рамках наради після завершення навчальної поїздки чеськими індустріальними парками.

Фото з веб-сайту Джанкойської міської ради (dzhankoi.org.ua)

ЗИМОВА ПІДГОТОВКА ДО БАГАТОГО ВРОЖАЮ В НОВОМУ СЕЗОНІ

У грудні проект ЛІНК профінансував участь кримських фахівців сільського господарства у двох заходах, дав спеціалістам ЛІНК і місцевим фермерам можливість поміркувати про підхід до своєї роботи в наступному році та обмінятися досвідом з колегами з інших міст України та з закордону.

Київ, 1 грудня. Овочі й фрукти України

18 учасників за підтримки проекту ЛІНК вирушили на конференцію до міста Києва у складі кримської групи по сільському господарству. Група, що включає представників Міністерства агропромислового комплексу Криму, Інституту мікробіології УААН, агропромислового коледжу, виробників плодоовочевої та органічної продукції з кримського регіону та фахівців проекту ЛІНК, взяла участь в конференції "Овочі та фрукти України 2009. Ринок перспектив". На захід зібралися 150 учасників з більш ніж 20 країн світу. Паралельно з конференцією проходила виставка, присвячена плодоовочевому сектору: насіння, добрива, сільськогосподарська техніка, інтенсивні технології вирощування, зрошення, тара та упаковка.

На конференції учасники отримали таку інформацію, як результати прогнозу 2009 року, тенденції в соковій галузі, пріоритетні напрямки розвитку імпорту та експорту, технологічні новації.

Спеціалісти проекту ЛІНК провели переговори й усно домовилися про співпрацю з насіннєвими компаніями КлозТезье з Франції та Рійк-Цваан з Голландії щодо надання насіння овочевих культур для організації Дня поля, який заплановано на липень 2010 року в Бахчисарайському районі.

Фермери, крім доповідей, отримали можливість познайомитися з новинками техніки, новими сортами та гібридами плодоовочевої продукції. Деякі підприємці бралися за справу "не відходячи від каси". Приватне сільськогосподарське підприємство "Мрія" придбало насіння ранньої капусти на площу 1 га.

Після конференції учасники обмінювалися ідеями щодо перспектив співробітництва з проектом ЛІНК. Усі учасники висловлювали подяку за надану можливість отримати нові знання та спілкування з професіоналами плодоовочевого бізнесу.

Київ, 10 грудня. Зберігання овочів і фруктів в Україні

В конференції брали участь більше 120 представників постачальників холодильного обладнання, техніки для післязбиральної доробки продукції, великих і середніх виробників овочів і фруктів з усієї України.

Конференція почалася з висвітлення результатів першого фундаментального дослідження з забезпеченості сховищами українського ринку овочів і фруктів. Автором дослідження був незалежний міжнародний експерт агробізнесу Андрій Ярмак. "Сховище для овочів і фруктів – це необхідна інвестиція будь-якого серйозного інвестиційного проекту в плодоовочевий бізнес, за умови, що вирощується продукція, яка підлягає зберіганню", – сказав він. Висновки, зроблені за результатами дослідження, показали, що в Україні тільки 20 % всього урожаю зберігається в сучасних сховищах, хоча з кожним роком їхня кількість зростає. Один з висновків, зроблених Андрієм Ярмаком – це необхідність переорієнтації виробників, які мають сучасні сховища. На сьогоднішній день продукція залишається у сховищі максимально можливий термін з метою отримати високий прибуток від її зберігання на момент продажу. Зі збільшенням числа сучасних сховищ у виробників є можливість реалізувати якісну продукцію цілий рік та отримувати стабільний, а не стихійний прибуток. До цього висновку експерти прийшли, вивчаючи тенденції розвитку плодоовочевого бізнесу за останні роки, аналізуючи ситуацію в сусідніх країнах і розглядаючи перспективи України в умовах вступу до Світової організації торгівлі.

В наступних доповідях слухачів знайомили з новими технологіями зберігання продукції, демонстрували етапи будівництва сучасних сховищ шляхом реконструкції старих будівель. Фірми-постачальники обладнання з Голландії, Бельгії та Польщі мали можливість пропрекламувати свою продукцію.

Бурхливу дискусію викликав виступ директора компанії "Дукат" Олександра Гурицького на тему "Оцінка обсягу інвестицій, необхідних для будівництва різних видів сховищ, та термінів їхньої окупності (картоплесховища, овочесховища, фруктосховища)".



Кримський фермер Андрій Богомолов, агроном компанії "Садовод" Леонід Білий та спеціаліст ЛІНК з бізнес-процесів Борис Шадрін (зліва направо) обговорюють нові технології вирощування сільгосппродукції



"Кримська фруктова компанія" бере участь у виставці "Фрукти та овочі України 2009"

ЯК ОЖИВИТИ МЕРТВИЙ СЕЗОН?

початок на стор. 1

Коктебель, 3-4 грудня: пізнання, дія, стрільба

Дводенна конференція “Крим: культура, пізнання, дія”, організована разом з Міністерством курортів та туризму АРК і газетою “Терра Тавріка” в Коктебелі, популярному чорноморському курорті на південному сході Криму, зібрала близько 500 учасників – представників туроператорів, наукових та освітніх установ, громадських організацій. Перший день роботи конференції було віддано презентаціям та дискусіям, що стосувалися цілої низки питань і проблем – від історії та культури Криму до захисту довкілля та кваліфікації гідів. На думку учасників, багато історичних атракцій в Криму залишаються поза популярними маршрутами, є невикористані сприятливі можливості для активного туризму, зокрема у кримському передгір’ї. Як зауважив Олександр Єна з Кримського інституту післядипломної освіти, “туристи приїжджають до Криму, проскакують цю зону завширшки 60 км від степів до моря й не підозрюють, яке це цікаве місце”.

Директор кримського офісу проекту ЛІНК Деніел Тімен запросив туроператорів та інших учасників туристичного кластера до співпраці з проектом. “Ваші ідеї допоможуть нам налаштувати проект таким чином, щоб він був максимально корисним для вас”, – сказав він.

Другий день конференції її учасники провели в полі. Вони побували в стародавньому християнському монастирі в гірській місцевості Кизил-Таш, відкрили камінь з табличкою, що позначає 45-у паралель, на хребті Орта-Сирт, відвідали Центр планерного спорту “Коктебель”, пов’язаний з іменами авіаконструктора Олега Антонова та конструктора космічних апаратів Сергія Корольова, спостерігали за демонстраційними стрільбами на полігоні – видовище, яке, за словами військових, цілком може стати туристичною атракцією.

Білогірськ, 9 грудня: коні, кролики, готи

Можливості для зеленого туризму були в центрі уваги учасників поїздки до Білогірського району, що була організована спільно з Міністерством курортів та туризму АРК й привабила 72 туроператорів, медійників, гідів та інших зацікавлених осіб.

Група відвідала кінноспортивну базу, оглянула садибу зеленого туризму та її околиці, посмакувала кумисом на фермі, обговорила туристичний потенціал території в Білогірській райдержадміністрації.

Кінноспортивна база “Бурульча” пропонує своїм гостям кінні маршрути та ловлю форелі

в річці Бурульча, а також проживання в котеджах.

Садиба “Розенталь” як ферма спеціалізується на розведенні кроликів, але також функціонує як міні-готель для туристів. Неподалік від садиби – готсько-аланський могильник, який сьогодні відвідують здебільшого так звані “чорні археологи”.

Мільйони туристів щорічно їдуть по шосе Сімферополь – Феодосія через Білогірськ на чорноморські курорти. Як зауважив один з учасників дискусії, “великі гроші проїжджають мимо. Нам треба зацікавити їх зупинитись тут”.

Заступник начальника управління туризму Міністерства курортів та туризму АРК Ольга Бурова сказала: “Проект ЛІНК співпрацює з нами у багатьох заходах, надаючи як фінансову, так і консультативну допомогу”. Вона повідомила, що результатом таких розвідувальних поїздок є нові місця призначення на мапі Криму поза його популярними морськими курортами. Ірина Полянська, директор одного з туристичних бюро в Сімферополі, повідомила: “Я маю намір створювати цілу програму. В планах у мене об’їхати пам’ятники археології й до 1 травня провести екскурсію по Білогірську. Я докладу всіх зусиль, щоб підняти Білогірський регіон”.

Севастополь, 11-12 грудня: розміщення, фортифікації, монастир

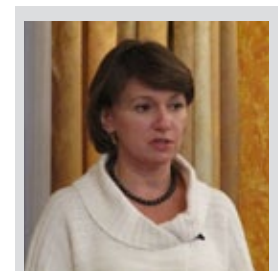
ЛІНК організував дводенний тур для представників туристичного сектора та ЗМІ, щоб ознайомитися з можливостями для розміщення туристів, а також відвідати цікаві місця, що їх могли б пропонувати потенційним клієнтам туроператори. У перший день учасники оглянули різноманітні об’єкти для проживання гостей на околицях Севастополя, у тому числі колишню військову частину, перетворену в санаторій, старомодні кемпінги, що пропонують недорогий варіант відпочинку на Чорному морі для піших туристів. Закінчився день обговоренням проблем розвитку туризму в Севастополі та навколо нього.

Учасники підкреслили, що тривалий період за радянських часів Севастополь як військово-морська база був заборонною зоною, закритим для гостей. Саме тому йому й досі бракує пристойної інфраструктури для розміщення туристів. З іншого боку, поряд з військовими об’єктами, Севастополь багатий на пам’ятки культури та релігії древньої й середньовічної Греції, мальовничі ландшафти.

Другого дня учасники відправилися на екскурсію севастопольськими атракціями, серед яких були укріплення 35-ї берегової



Директор кримського офісу проекту ЛІНК Деніел Тімен промовляє, стоячи на щойно відкритому пам’ятному камені, що позначає 45-у паралель – однакову відстань від Північного полюса та екватора



“Чудово, що ЛІНК зібрав усіх нас разом. Це було добрим стимулом зробити те, що ми давно хотіли зробити, але нам не вдавалося: зустрітися й обговорити спільні питання. Ми мусимо пам’ятати, що, незалежно від того, що ми робимо, ми всі є членами кластера і повинні координувати наші зусилля для кращої роботи”

ОЛЕНА БАЖЕНОВА,
голова кримської асоціації “Гостинність”:

продовження на стор. 9

ЯК ОЖИВИТИ МЕРТВИЙ СЕЗОН?

початок на стор. 8

батареї та мис Фіолент з його середньовічним монастирем Св. Георгія. Наприкінці екскурсії голова кримської асоціації "Гостинність" Олена Баженова сказала: "Чудово, що ЛІНК зібрав усіх нас разом. Це було добрим стимулом зробити те, що ми давно хотіли зробити, але

нам не вдавалося: зустрітися й обговорити спільні питання. Ми мусимо пам'ятати, що, незалежно від того, що ми робимо, ми всі є членами кластера і повинні координувати наші зусилля для кращої роботи".

"Нашим головними завданнями в секторі туризму є сприяння об'єднанню учасників туристичної індустрії, таких, як туристичні оператори та агенції, гідів, готелів, освітніх закладів; допомога їм у вирішенні проблем становлення національної системи професійної підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації кадрів для роботи у галузях туризму та гостинності; сприяння у встановленні взаємозв'язків з органами влади; аналіз регіональної специфіки в туристичній діяльності та вивчення іноземного досвіду; консолідація зусиль найбільш досвідчених учасників ринку. Усе це сприятиме розвитку інноваційної моделі економіки та позитивно відіб'ється на іміджі Криму й усієї країни"

СВІТЛАНА ВОЗНА,
Спеціаліст проекту ЛІНК з туризму



Огляд об'єктів для розміщення гостей туристсько-оздоровчого комплексу в Севастополі

МОЗКОВИЙ ШТОРМ НА СПОКІЙНОМУ МОРІ

7-9 жовтня 2009 р. у кримському Судаку спеціалісти з місцевого економічного розвитку з 47 міст України за сприяння USAID зробили перший крок до створення національної інформаційної системи для інвесторів.

Майже літня погода та лагідні хвилі Чорного моря на популярному курорті не заколисали учасників конференції. Їхня активність і ставлення до створення спільного інструменту для залучення інвестицій перевищила очікування організатора заходу — проекту Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) "Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність" (ЛІНК).

Конференція "Створення національної інвестиційної інформаційної системи" була покликана взятися до розв'язання проблеми неадекватного забезпечення онлайн-овою інформацією про можливості для прямих інвестицій в Україні: Якою має бути структура українського національного інвестиційного порталу? Яку саме інформацію він має містити? Хто відповідатиме за постачання інформації та супровід порталу, і хто координуватиме цю роботу?

Постановка питання

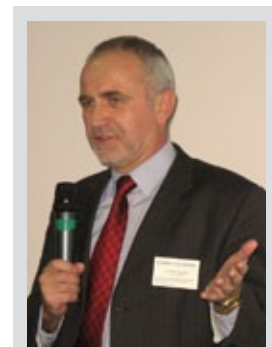
Як ґрунт для дискусії, у перший день конференцій були організовані презентації, що охоплюють різні аспекти питання електронних засобів заохочення й залучення інвестицій.

Тон обговоренню задав Душан Кулка, старший радник проекту ЛІНК з питань конкурентоспроможності та інвестицій, назву

презентації якого (FDI Online Shopping) можна приблизно перекласти як "Онлайн-шопінг прямих іноземних інвестицій". Пан Кулка навів результати міжнародних досліджень, що підкреслюють користь використання електронних засобів для сприяння інвестиціям. У 2008 р. онлайн-ові джерела забезпечили близько 30 відсотків інформації, яка вплинула на прийняття відповідальними посадовцями бізнес-клімату території, стрімко злетівши з майже нуля у 1996 р. Крім того, згідно з даними досліджень, Інтернет визнано найефективнішим засобом донести інформацію до посадовців компаній, які можуть шукати новий майданчик для розміщення об'єктів. Пан Кулка також описав процес прийняття інвестиційних рішень, навів приклади національних веб-сайтів сприяння інвестиціям в інших країнах. Висновок радника: Інтернет стає все більш важливим джерелом інформації при прийнятті рішень щодо розміщення інвестицій, і ефективний національний інформаційний портал зі сприяння інвестиціям є необхідністю, він допоможе Україні значно поліпшити показники залучення прямих іноземних інвестицій.

Головний фахівець з електронного устаткування та програмного забезпечення проекту ЛІНК Денис Поданчук, продемонстрував можливості "Віртуальних турів" — просунутого інструменту, який можна використовувати для інформування потенційних інвесторів про те, як насправді виглядає майно. Інструмент дозволяє глядачу

продовження на стор. 10



"Нам слід усвідомити, що роль Інтернет-джерел зростає. Ми не повинні це ігнорувати. Онлайн-шопінг жорстокий: якщо вас немає онлайн, ви не існуєте, ви поза бізнесом"

ДУШАН КУЛКА,
старший радник проекту ЛІНК з питань конкурентоспроможності та інвестицій

МОЗКОВИЙ ШТОРМ НА СПОКІЙНОМУ МОРІ

початок на стор. 9

не тільки бачити панораму ділянки чи приміщення, але й “ходити” з місця на місце на ділянці чи з кімнати в кімнату у будинку з можливістю викликати пояснювальну інформацію щодо будь-якого об’єкту, що зацікавив глядача.

Радник з питань правової та регуляторної реформи проекту ЛІНК Володимир Бурий обговорив українське регуляторне середовище й необхідність розміщення на інвестиційному порталі актуальних нормативних і законодавчих актів з питань бізнесу.

Менеджер з моніторингу та оцінки реалізації проектів міжнародної технічної допомоги проекту ЛІНК Ольга Колісник зробила огляд веб-сайтів міст-партнерів проекту, а Дмитро Сидорчук, аналітик Українського центру сприяння іноземному інвестуванню (InvestUkraine), представив точку зору центру щодо того, яким має бути національний інвестиційний ресурс України.

Національний інвестиційний портал як геоінформаційна система (ГІС) був у центрі уваги презентації доцента Київської школи економіки Дениса Нізалова. ГІС став би вкрай корисним для інвесторів, що досліджують потенціал українського бізнесу й українських активів.

Коментуючи презентації загалом, Аїк Ван Оттерло, голова правління та мажоритарний власник Chemonics International, компанії, що впроваджує проект ЛІНК, сказав: “Гадаю, зроблені на конференції презентації є корисними й стимулюватимуть аудиторію створювати якнайкращі веб-сайти для своїх регіонів і міст. А це, звісно, допоможе стимулювати інвестиції”.

Мозковий шторм

Другий і третій дні конференції були присвячені роботі в групах. Учасників розбили

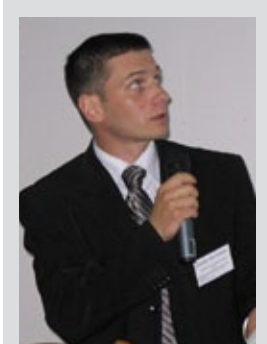
на дев’ять команд, кожна з яких отримала модератора та завдання обговорити питання структури й змісту portalу, відповідальності за постачання інформації та супровід сайту. Спираючись на досвід власних регіонів, члени команд повинні були сформулювати й презентувати рішення та пропозиції щодо створення першокласного промоційного веб-сайту.

Робота в групах виявилася справжнім мозковим штурмом чи, ближче до мови оригіналу, “штормом”. На думку керівника проекту ЛІНК Говарда Окмана, рівень ентузіазму та причетності, проявлений учасниками, “перевищив наші очікування”. Як пізніше зізнався пан Кулка, “Я відчуваю, що взаємодія з вами зарядила мене новою енергією”.

Дискусія часто ставала гарячою. Деякі групи навіть розкололись на фракції та номінували двох представників для доповіді про результати роботи. Була маса пропозицій, багато з яких збіглися між командами. Наразі працівники проекту ЛІНК узагальнюють результати, які, очікується, будуть у подальшому опрацьовані робочою групою, яку незабаром сформує проект.

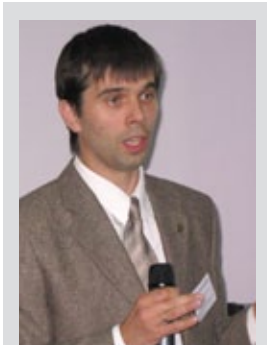
Вінцем заходу стала дуже позитивна презентація Інвестиційного portalу Криму, яка кілька разів викликала аплодисменти аудиторії. Як сказав доповідач — один з розробників portalу — начальник відділу комп’ютерних систем та інформаційного забезпечення Міністерства економіки АРК Сергій Курін, він “вклав душу в розробку portalу”, яка тривала чотири роки.

В конференції взяли участь 106 осіб, у тому числі представники органів місцевої та регіональної влади, неурядових організацій, InvestUkraine, Київської школи економіки, USAID і компанії Chemonics International.



“Основною глобальною метою є сприяння притоку іноземних інвестицій в Україну шляхом забезпечення повної, достовірної, актуальної інформації всім учасникам інвестиційного процесу”

ДМИТРО СИДОРЧУК,
InvestUkraine



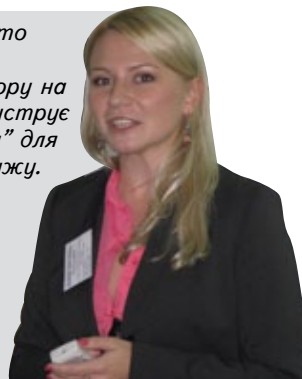
“Що саме має бути на інвестиційному веб-сайті? Не те, що ми просто хочемо показати, а те, що цікавить інвестора”

ДЕНИС НІЗАЛОВ,
доцент Київської школи економіки

“Залучення інвестицій є гострою боротьбою, у якій виграє той, хто першим запропонує інвестору високоякісний продукт. Інвестор є вельми вибагливим клієнтом з необмеженими можливостями вибору на глобальному ринку інвестиційних пропозицій. І хоча Україна демонструє чудовий потенціал та робить перші кроки з підготовки “продукту” для інвестування, їй бракує платформи для його просування та продажу. Саме такою платформою покликаний стати Національний інвестиційний портал. Поряд з функціями промо-інструменту з інтерактивними базами даних, портал забезпечить можливість розміщувати інформацію про бізнес-клімат, інвестиційні стимули та іншу інформацію інвестиційного характеру”

КСЕНІЯ СИДОРКІНА,

Головний радник проекту ЛІНК з питань інвестицій



Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність

вул. Ігорівська, 14-А,
Київ 04655 Україна
Тел.: +380 44 425-4747
Факс: +380 44 425-7333

www.linc.com.ua

вул.Сергеева-Ценського, 12/4
Сімферополь 95011 Україна
Тел.: +380 652 248-081
Факс: +380 652 248-036

linc@linc.com.ua

Цю публікацію було підготовлено за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Проекту “Локальні інвестиції та національна конкурентоспроможність”. Погляди авторів, висловлені в даній публікації, не обов’язково співпадають з поглядами Агентства США з міжнародного розвитку або Уряду Сполучених Штатів Америки.

Використання будь-яких матеріалів можливе без попереднього узгодження з проектом ЛІНК за умови посилання на джерело інформації.